

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, OKETOPA 3, 1889.

"TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1886, ME 1888."

He Panuitanga ki nga tangata e whai take ana ki te whenua kia mohiotia ai te wahi me te ra e tu ai te Kooti hei whakawa i o ratou take.

NA, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko te take a nga tangata no ratou nga ingoa e mau nei i te rarangi tuatahi i raro nei, ki nga pihi whenua e mau nei i te rarangi tuarua, ka whakawakia a te 22 o nga ra o Oketopa, 1889, e te Kooti Whenua Maori, ki Kapanga, Karamaene. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana mo ana whenua me haere ki reira.

Ka oti te whakawa, ka puta te Tiwhikete ki te hunga i kitea tonu tika e te Kooti: heoi ano, he tino whakaotinga tena; e kore rawa e tika kia peke mai tetahi tangata a muri. Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruuri ki te Tari o te Tumuaki Kauriri, Akarana.

NA TE HAMANA, Kai Rehita.

Tari o te Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 20, 1889.

Numa.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe
1	Hohopa Mataitua, Wiremu Taiporutu, Harata Noki	He wahi no Kuaotunu Nama 1	Te rohe ki te Tuaraki, ki te Hauauru hoki, ko te moana nui, ki te Tonga ko te raum o Kuaotunu Nama 2, ki te Rawhiti ko te raum o Otama.
2	Peneamine Tanui	Te Manakau	I te taha ki te Hauauru ma Raki mo ana moana o Karamaene, ka huri ki Te Marangai, ka haere i runga i te raum o Opu, ka tae ki runga ki te tau o te Awakanae, ka huri ki te Raki, ka haere ma runga i taua tau, ka whati ki te Hauauru, haere tonu ki te timatanga ano i te moana o Karamaene.

PANUITANGA.

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 20, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, kei te nohoanga o tenei Kooti ki Kapanga, Karamaene, a te 22 o nga ra o Oketopa, 1889, te whakawakia ai te take o nga tangata e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuatahi, ki nga pihi whenua a nga tangata kua mate, e mau nei o ratou ingoa

i te rarangi tuarua, ko nga pihi whenua kei te rarangi tuatoru. Mehemea kua tihitahi pukapuka Wira te tangata mate i tonu oranga ma te kaitono e kawe matatua Wira ki te Kooti.

NA TE HAMANA, Kai Rehita.

Numa.	Ko te ingoa o te tangata e ki ana kua faka mai ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
1	Karauria Paaka	Hata Paaka	Waiommu Nama 1.
2	Hara Arokura, Miriana Nganeko	Wikiriwhi Hamanga	Waikawau Nama 1.
3	Haora Tareranui	Ereatara Tarara	Otakeofwhenua rahui.
4	Haora Tareranui	Ereatara Tarara	Te Puru (whenua rahui i Waikawau).
5	Haora Tareranui	Ereatara Tarara	Waiommu Nama 2.
6	Haora Tareranui	Mere Titia Tarara	Te Puru (whenua rahui i Waikawau).
7	Mere Pereniki	Pereniki Te Koko	Waikawau Nama 1.
8	Renata Kingi	Wira Poroa	Waiommu Nama 2.
9	Renata Kingi	Wira Poroa	Waiommu Nama 3.
10	Renata Kingi	Wira Poroa	Waiommu Nama 2.
11	Arepata Tineia	Hoana Rangiaho	Waipera.
12	Wiremu Taiporutu	Rawiri Taiporutu	Te Rautawhiri.
13	Harata Noki	Rawiri Taiporutu	Te Hauawhiri.
14	Rev. Wiremu Hoete mo Hira Hoete me etahi atu	Aui Patene	Dukemako.
15	Reupena Tahura	Wiremu Te Hui	Omuera Nama 2.
16	Karamia Paaka	Hata Paaka	Omawhiti.
17	Takerei Te Putu	Riria Karepe	Okahuta.
18	Wiremu Taiporutu	Rawiri Taiporutu	Otao.
19	Karauria Paaka	Hata Paaka	Mata ki te Tonga.
20	Tereiti Parane	Harata Hotai	Mata ki te Tonga.
21	Mere Pereniki	Pereniki Te Koko	Mata ki te To-ne.
22	Rihitoto Mataia	Timotiu Te Hui	Mata ki te Tonga.
23	Haora Tareranui	Ereatara Tarara	Mochau Nama 10.
24	Haora Tareranui	Ereatara Tarara	Mochau Nama 11.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

Name.	Ko te ingoa o te tangata e ki ana kia taka mai ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
25	Haora Tareranui ..	Mere Titia Taraia	Mochau Nama 1g,
26	Haora Tareranui ..	Mere Titia Taraia	Mochau Nama 1h.
27	Haora Tareranui ..	Hohepa Te Rauhihi	Mochau Nama 1x (Okaharao)
28	Wikitoria Rangipiki	Te Reeti Hura	Mochau.
29	Wiremu Rawiri Taiporutu	Ruihana Kawhero	Maungakawa.
30	Takerei Te Putu ..	Riria Karepe ..	Te Mangeo.
31	Harata Taiporutu ..	Te Reeti Maihi	Kuaotunu Nama 1.
32	Harata Taiporutu ..	Pecti Patene ..	Kuaotunu Nama 1.
33	Harata Taiporutu ..	Wi Patene ..	Kuaotunu Nama 1.
34	Harata Taiporutu ..	Hohepa Paraone	Kuaotunu Nama 1.
35	Harata Taiporutu ..	Ripeka Rangitokona	Kuaotunu Nama 1.
36	Harata Taiporutu ..	Ruihana Kawhero	Kuaotunu Nama 1.
37	Harata Taiporutu ..	Maraea Ripeka	Kuaotunu Nama 1.
38	Harata Taiporutu ..	Maraea Ripeka	Kuaotunu Nama 1c.
39	Harata Taiporutu ..	Maraea Ripeka	Kuaotunu Nama 1d.
40	Harata Taiporutu ..	Te Reeti Maihi	Kuaotunu Nama 1d.
41	Harata Taiporutu ..	Pecti Patene ..	Kuaotunu Nama 1d.
42	Harata Taiporutu ..	Wi Patene ..	Kuaotunu Nama 1d.
43	Harata Taiporutu ..	Hohepa Paraone	Kuaotunu Nama 1d.
44	Harata Taiporutu ..	Ripeka Rangitokona	Kuaotunu Nama 1d.
45	Harata Taiporutu ..	Ruihana Kawhero	Kuaotunu Nama 1d.
46	Wiremu Taiporutu	Rawiri Taiporutu	Kuaotunu Nama 5.
47	Wiremu Rawiri Taiporutu	Ruihana Kawhero	Kuaotunu Nama ..
48	Karauria Paaka ..	Hata Paaka ..	Haereawatea.
49	Paraku Rapana ..	Himacra ..	Hauwai.
50	Takerei Te Putu ..	Riria Karepe ..	Harataunga Nama 2a.
51	Te Paera Aparoa ..	Paupapa Aparoa	Harataunga West Nama 2
52	Te Whare Paera Hikitapua	Paera Hikitapua	Harataunga Nama 2.
53	Paraku Rapana ..	Himacra ..	Hauwai.
54	Reupena Tahura ..	Wiremu Te Huia	Kaokoatunoa,
55	Reupena Tahura ..	Wiremu Te Huia	Kuaotunu Nama 6.
56	Reupena Tahura ..	Wiremu Te Huia	Ngananganaiia.
57	Reupena Tahura ..	Wiremu Te Huia	Te Whauwhan.
58	Te Uriwha ..	Hata Paka ..	Omawhiti.

Name	Ko nga ingoa o nga tangata i tono kia wahia te whenua.	Te ingoa o te whenua i tonoa kia roherohea.	Te Takiwa.
3	Paraku Rapana, Tete-kura Rapana, Arepata Tinea, Karauria Paaka, Katerina Kihirini, Hiriani Tuiri	Mochau Nama 8c (Haereawatea)	Mochau.
4	Nikorima Poutotara, Metiria Papahuaki, Tupotiki	Mochau Nama 2c	Mochau.
5	Harata Taiporutu, Katerina Haurua	Kuaotunu Nama 1	Karamaene.
6	Katerina Haurua ..	Kuaotunu Nama 2b, 550 eka te nui	Karamaene.

“Te Ture arai i nga Hoko Tahae, 1881,” me “Te Ture Whakatikatika 1888 i te Ture arai Hoko Tahae, 1881.”

Tari o te Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 27, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei, hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana ki Kapanga, Karamaene, a te 22 o nga ra o Oketopa, 1889, hei uiui i nga ritenga o te kechi e mau ana i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakahe ana ki tenei hoko, me haere ki reira whakaatu ai i a ratou whakahe.

NA TE HAMANA,
Kai Rehita.

KUPU APITI.

HE pukapuka hoko, i tuhia i te 21 o nga ra o Mei, 1889, mo tetchi whenua ko “Kaiau Nama 1, 4 hea” i hokoa e Ema Te Aouru ki a J. C. Fraser, me tetahi atu.

“Te Ture Arai i nga Hoko Tahae, 1881, me Nga Ture Whakatikatika 1888 me 1889 i te Ture Arai Hoko Tahae, 1881.”

Tari Kooti Whenua Maori, Whanganui, Hepetema 30, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei, hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana ki te Kooti o te Kai-whakawa Tuturu, ki Pamutana Nota, a te 18 o nga ra o Oketopa, 1889, i te tekau o nga haora o te ata hei uiui i nga ritenga o te kechi e mau ana i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakahe ana ki taua tiiti, me haere ki reira whakaatu ai i a ratou whakahe.

NA TE RIKIHANA,
Kai Rehita.

KUPU APITI.

89, 25. He pukapuka tuku whenua; i tuhia i te 13 o nga ra o Hune, 1889, ko te whenua tetahi wahi o Taonui Ahuoturanga i waenganui i te Taonui awa, i te Tekihana Nama 13 o Aorangi Nama 1 hoki; he mea hoko e Hara Tauranga ki a Lionel Augustus Abraham.

“Te Ture Arai i nga Hoko Tahae, 1881,” “Te Ture Whakatikatika 1888 i Te Ture Arai i nga Hoko Tahae, 1881.”

Tari o te Kooti Whenua Maori, Poneke, Oketopa 2, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei, hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana ki te Tari Kooti Whenua Maori, i Poneke, a te 12 o nga ra o Oketopa, 1889, a te 10 o nga haora, hei uiui i nga ritenga o nga kechi e mau ana i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakahe ana ki aua hoko, me haere ki reira whakaatu ai i a ratou whakahe.

NA PIRIHONA,
Kai Rehita.

KUPU APITI.

ORANGIKAUPAPA NAMA 6.

89, 155. He pukapuka tuku i tuhia i te 22 o nga ra o Hune, 1889, na Ramai Hohepa me Himi Enoke ki a Charles Dowsett.

Mo etahi Pihiri Whenua kia Wahia i runga i nga tikanga o “Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886.”

Tari o te Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 20, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko a te nohoanga o te Kooti Whenua Maori o Niu Tireni ki Kapanga, Karamaene, a te 22 o nga ra o Oketopa, 1889, te whakarangona ai nga tono a nga tangata e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuatahi, kia wahia kia roherohea nga whenua e mau nei nga ingoa i te rarangi tuarua, ko te takiwa kei te rarangi tuatoru.

NA TE HAMANA,
Kai Rehita.

Name.	Ko nga ingoa o nga tangata i tono mai nei kia wahia te whenua.	Te ingoa o te whenua i tonoa kia roherohea.	Te Takiwa.
1	Reupena Tahura ..	Ounuora Nama 1	Whitianga.
2	Erana Te Onerere, Rahaera Tanui	Ngananganaiia	Whitianga.

PARAHIRA KARE, WAHANGA 1 ME 2, PORAKA XV.

89, 161. He pukapuka tuku i tuhia i te 19 o nga ra o Hepetema, 1889, na Agnes Simeon ki a Frederick Peter Simeon.

MAKARA TEKIONA 37.

89, 19. He pukapuka tuku i tuhia i te 7 o nga ra o Pepuere, 1889, na Heremaia Te Wheoro me Karariana Te Wheoro ki a Robert Clifford Cook.

“TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1886, 1888, ME 1889.”

He Panuitanga ki nga Tangata e whai take ana ki te Whenua kia mohiotia ai te mahi me te ra e tu ai te Kooti hei whakawa i o ratou take.

NA, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko te take a nga tangata no ratou nga ingoa e mau nei i te rarangi tuatahi i raro nei, ki nga pihhi whenua e mau nei i te rarangi tuarua, ka whakawakia a te 12 o nga ra o Oketopa, 1889, e te Kooti Whenua Maori ki Whangarei. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana mo auwhenua me haere ki reira.

Ka oti te whakawa, ka puta te Tiwhikete ki te hunga i kitea tona tika e te Kooti: heoi ano, he tino whakaotinga tona; e kore rawa e tika kia peke mai tetahi tangata ki muri. Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruri ki te Tari o te Tumuaiki Kairuri i Akarana.

NA TE HAMANA, Rehita.

Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 24, 1889.

Naama.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.
1	Te Rata Tiakiriri, Te Waikohua Tiakiriri, Te Toko Tiakiriri	Otaaika Numa 4, i te takiwa o Whangarei	Timata i Te Maai, haere i runga i te raina o Takotohau Nama 2, ka huri ki te Hanauuru, ka puta ki te raina a te Kura, ka huri ki te Noota, Motunga, ha huri ki te Marangai, haere tonu, ka puta ki te raina o Takata, ka huri, ka huri ano, haere tonu, Puriritahi, ka puta ki Ohuirua raina, ka huri ki te Hanauuru, ka huri ki te Ponga, makere ki te awa o Otaaika, haere tonu i roto i te awa, tae noa ki Te Maai, ki te mutuanga.
2	Pomare Kingi, Hira Tauru, Hepi Moanariki	Te Totara, e tata ana ki Whangarei	Timata i te peke a Otaoika Nama 3, ka ahu ki te Marangai, Te Totara, ka huri ki te Hanauuru, ka puta ki te roi o Ruatangata, ka ahu ki te Tonga, ka tutuki ki te timatanga.
3	Wiremu Tauru, Hepi Moanariki, Hira Tauru, Meri Wharenikau	Hauhau-pounamu, i te takiwa o Whangarei	Ka timata i te raina o Hauhau-pounamu Nama 2, ka ahu ki te Nota, haere tonu i taua raina, ka tae ki te peke o Puriritahi, ka huri ki te Wehi, haere tonu i taua raina, ka tae ki te peke o Ngawhakatikitu, ka huri ki te Hauta, ka haere tonu i taua raina, ka tae ki te peke o Kopenui, ka huri ki te Iihi, ka haere tonu i taua raina, ka tutuki ki te timatanga.
4	Aterea Te Aarahi, Pera Te Aarahi, Arapera Puhirau	Pokapu, i te takiwa o Whangarei	Ka timata i te wai o Pokapu, haere tonu, ka puta ki te Marangai, Kahia, ka huri ki te Hauraro, Hetu, Tauramo, ka huri ki te Hanauuru, ka marere ki te awa o Pokapu, ka tutuki ki te timatanga ki te awa o Pokapu.
5	Nopera Hoera, Hemi Hoera, Te Ratahi Nopera	Mangakahi a-o-o Wairua, i te takiwa o Whangarei	Ka rere te raina Whakakairo, Omirongoa, Te Umukiore, Kaiwaka, Tukituki, Ngawahapu-o-Tapahihina, ka haere mai i te tori Te Pahina, ka tae mai ki Te Kawai, Poroti, Wairau, Te Tiore-

Naama.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.
6	Eru Nehua, Riwi Taikawa, Hohepa Mahanga, Keropiti Mahanga, Henare Te Moananui, Haki Whangawhanga, Pirika-ke	Te Kiripaka, i te takiwa o Ngunguru, Whangarei	pa, ka haere, Te Iihi, ka haere, Oawhi, ka huri mai, ka rere ki runga, Patetere, ki raro noa iho ka peke mai, katahi ka rere mai, ki raro iho o Te Puwhakatarata, homai ki Ruapukekai, Koherua, Ngapuketuru, Omiru, Te Ngawha, Puketotara, Te Kopi, Kiri-kiri, Omakiri, Pokapu, Ngawahapu-o-Mangakahia Wairua, heoi ano.
7	Taurau Kukupapa, Tito Papa, Hira Te Taka, Puku Te Whitu, Pomare Kingi, Patira Te Taka, Hemi Hoera, Henare Panoho, Tono Kingi, Netana Ripa, Te Rata Koro, Eru Noki, Maihi Tuhi, Keepa Te Rata, Hare Wetiwha	Okoihu, i te takiwa o Whangarei	Timata i Huarewa, ma te raina o Pukepoto ki Kahuera, haere i te awa o Kahuera, ma te raina o Tahheke, ka tae ki te raina o Whakapae, ka ahu ki Ngunguru ma runga o te raina o Whakapae, ka tae ki Owatakihi, ka huri ki roto i te awa o Ngunguru, ma te raina o Maikao, ka tae ki Panopa, ka puta ki te raina o Maikao, ka tae ki te teihana i Ngamata-kaura, ka haere ki Porotera, ka tutuki ki te peke o Ruapiran, ka huri ki te awa o Ngunguru, ka haere i roto i te awa, ka tutuki ki Huarewa.
8	Taurau Kukupapa, Tito Papa, Hira Te Taka, Te Puku Te Whitu, Pomare Kingi, Patira Te Taka, Hemi Hoera, Henare Panoho, Tono Kingi, Netana Ripa, Te Rata Koro, Eru Noki, Maihi Tuhi, Keepa Te Rata, Hare Wetiwha	Raraponga i te takiwa o Whangarei	Ka timata i te puaha o Okoihu, ka ahu ki te Tonga, ha haere ki roto o te awa o Okoihu, Te Papaatauru, tika tonu i roto i te awa, Puketapapa, ka huri ki te Marangai, Kawekarora, ka ka marere ki Tapahina, ka ahu ki te Kotiu, Haruru, te puaha o Whetenga, ka ma rere ki te awa o Te Tokitoki, ka haere ki roto i te awa, puta noa ki Wairua awa, ka huri ki te Hanauuru, ka haere i te awa o Wairua, ka tutuki ki te timatanga.
9	Hohepa Mahanga, Henare Te Moananui, Haki Whangawhanga	Te Kiripaka, e tata ana ki Ngunguru, i te takiwa o Whangarei	Timata i Kaiwaka, haere i runga i te raina o te Kawamatanga, whaka te Raki, ka tae ki te awa o Mangakahia, ka ahu ki te Hanauuru, Wharekiri, Te Umukiore, Te Panecotohe, Kai-raumati, Okaweto, ka huri ki te Tonga, Te Turawhakapae, Te Raraponga, Te Totohineawai, ka marere ki te awa o Wairua, Omiru, Okoihu, Harakekerora, ka tutuki ki te timatanga ki Kaiwaka.
			Ka timata i Te Kiripaka ka heke ki te awa o Te Rutunga, ka huri, ka haere i te raina o te Kawamatanga whaka te hanauuru, Rapateke, ka tae ki te raina o Kahuwera, ka haere i te raina o Kahuwera whaka te hanauuru, ka tae ki te peke o te raina o Pukepoto, ka huri whaka te marangai, ka huri whaka te hanauuru, ka huri whaka te marangai, ka haere i te raina o Kopuatoetoe, Koritawa, ka huri

Naama.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.
10	Taurau Kukupu	Takotohau, i te takiwa o Whangarei	ki te hauraro, Horokuku, ka whiti i te awa o Ngunguru, Papahua teihana, ka huri, ka haere i te raina o Omaikao, Panapo, Owatakahi, i te raina o Te Whakapae, ka tutuki ki te timatanga ki te Kiripaka.
11	Hohepa Mahanga, Kerepeti Te Peko, Henare Te Rangiwahiri, Kamira Te Mahara, Uaki Whangawhanga, Tahere Wharekauri, Maraea Wharekauri, Rihiri Pere, Te Kawana Pern, Wi Kinaki	Te Kiripaka, i te takiwa o Ngunguru, Whangarei	Ka timata i te wai o Otaika, ko Rangitoto, ka huri ki te hauauru, ka huri ki te Tonga, ka marere ki te wai o Otaika.
12	Hona Te Horo, Te Keepa Rata, Pea Taurangi Te Whaa	Te Waioresima, i te takiwa o Whangarei	Te taha ki te Tonga, ko te raina ruiri o te taha ki te Raki o te Poraka o Pukopoto, ka rere i runga i taua raina, ka tutuki atu ki te raina o te pihiri a Rarikena, haere tonu i runga i taua raina, ka whiti i te awa o Ngunguru, ko te taha ki te Hauauru ko te raina ano o te pihiri a Rarikena, ko te taha Rawhiti ko te raina o te Whakapae, ko te taha Tonga, ko te raina o te whenua a te Kawamatanga, ka mutu.
13	Taurau Kukupu, Eruera Makouare, Haora Areka	Okaha, i te takiwa o Te Waioresima	Timata i Pararua, Orua, haere i runga i te raina a Te Henare Tamati, Kakanui, Huapupu, ka tae ki te awa o Whatitiripatahi, haere i runga i te raina o Pakauhokio, ka tutuki ki Pararua ki te timatanga.
14	Taurau Kukupu, Eruera Makouare, Haora Areka	Okaha, i te takiwa o Te Waioresima	Timata i Mangarata, haere tonu i te awa o Te Waioresima, Te Korari-a-Tamoti, haere tonu, Okaha, ka huri ki te Tonga, i runga i te raina a te Kawamatanga, ka tutuki ki te raina o Mangarata, ka haere i runga i taua raina, marere ki te timatanga.

PANUITANGA.

Tari o te Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepeitema 21, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, kei te nohoanga o tenei Kooti ki Whangarei, a te 12 o nga ra o Oketopa, 1889, te whakawakia ai te take o nga tangata e maru nei o ratou ingoa i te rarangi tuatahi, ki nga pihiri whenua a nga tangata kua mate, e maru nei o ratou ingoa i te rarangi tuarua, ko nga pihiri whenua hei te rarangi tuatoru. Mehe mea kua tuhituhi pakapuka Wira te tangata mate i tona oranga ma te kaitono e kawe mai eua Wira ki te Kooti.

NA TE HAMANA, Kai Rehita.

Naama.	Ko te ingoa o te tangata e kua mate ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
1	Hirini Taiwhanga	Te Hira Te Awa	Nukutawhiti
2	Te Arama	Wi Tawaka	Pipiwaharua
3	Te Keepa Rata, Wiki Pirihiri	Maketu Te Karu	Kopuawaiwaha
4	Te Keepa Rata, Wiki Pirihiri	Te Reweti Maketu	Kopuawaiwaha
5	Te Korou Te Wharekauriki	Te Konikoni Tukuku	Kopuawaiwaha
6	H. Pea Areka	Te Kaingamata	Kopuawaiwaha
7	Iti Te Titaha	Turaki Kingi	Te Toetoe.
8	Pomare Kingi	Meri Wharenikau	Ngauratunua.
9	Hona Te Horo	Te Ihi Hona Te Horo	Pukekauri.
10	Hona Te Horo	Eru Toenga	Tukuraro.
11	Wiremu Mahanga	Anamerua Mahanga	Horahora Nama 2.

Naama.	Ko te ingoa o te tangata e kua mate ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
12	Kerepeti M. Te Peko	Kerehama M. Te Peko	Horahora Nama 2, Te Tokitoki.
13	Rapata Ngaturu, Henare Te Raharaha	Reupena Puni	Te Tokitoki.
14	Hohepa Watene	Komene Pouaka	Te Tokitoki.
15	Henare Te Raharaha	Reupena Puni	Pumaruku.
16	Hori Matenga	Reupena Puni	Pumaruku.
17	Waata Te Wharau, Kerehama H. Tani, Wiremu Kawhena Tauwhitu	Reupena Puni	Pumaruku.
18	Hori Matenga	Reupena Puni	Te Tokitoki.
19	Waata Te Wharau	Reupena Puni	Te Tokitoki.
20	Nikora Tunoa, Ngati Pukenga	Horotai	Pakikaikatu.
21	Wiki Te Pirihiri	Paora Kere	Kopuawaiwaha
22	Wiki Te Pirihiri	Henare Paora	Kopuawaiwaha
23	Wiki Te Pirihiri	Tukuku	Kopuawaiwaha
24	Wiki Te Pirihiri	Te Reweti Maketu	Kopuawaiwaha
25	Wiki Te Pirihiri	Te Karu Maketu	Kopuawaiwaha
26	Te Amokura Paki	Eru Toenga Te Wha	Kopuawaiwaha
27	Pea	Te Amaru	Kopuawaiwaha
28	Wiki Te Pirihiri	Te Reweti Maketu	Mangawhati me Te Wita.
29	Wiki Te Pirihiri	Henare Paora	Mangapae Pama.
30	Wiki Te Pirihiri	Paora Kere	Mangapae Pama.
31	Pea Taurangi, Hona Te Horo	Eru Te Wha	Mangapae Pama.
32	Pea Te Wha	Eru Te Wha	Tukuraro.
33	Hona Te Horo	Te Ihi Te Horo	Pukekauri Nama 2.
34	Huima Tito, Taurau Kukupu	Tito Papa Tira	Kauaeranga.
35	Huima Tito, Taurau Kukupu	Tito Papa Tira	Ngaturuwhaka

HE PANUITANGA.

Mo etahi Pihiri Whenua kia wahia i runga i me tikanga o Te Tiro Kooti Whenua Maori, 1886, me 1888.

Tari o te Kooti Whenua Maori,

Akarana, Hepeitema 21, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko a te nohoanga o tenei Kooti, Whenua Maori o Niu Tirenī, ki Whangarei, a te 12 o nga ra o Oketopa, 1889, te whakarangona ai nga ingoa a nga tangata e maru nei o ratou ingoa i te rarangi tuatahi, kia wahia, kia rehoreheu nga whenua e maru nei nga ingoa i te rarangi tuarua, ko te takiwa hei te rarangi tuatoru.

NA TE HAMANA, Kai Rehita.

Naama.	Ko nga ingoa o nga tangata e kua mate ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te whenua e rehoreheu.	Te Takiwa.
1	Henare Wharara Toka, Eru Hirini, Matu Arama, Rotohiko Wako, Heta Arama	Waitomoto	Whangarei.
2	Henare Wharara Toka, Taurau Kukupu	Otau	Whangarei.
3	Te Rau Arama Karaka	Oriwa	Whangarei.
4	Haki Whangawhanga, Eruera Nehua, Tawaka Nehua, Wiri Nehua, Makerita Rongo, Pirikaki, me etahi atu	Pukepoto Nama 1 me Nama 2	Whangarei.
5	Eru Nehua, Te Tawaka Nehua, Pirini Kake, Apetera Te Anahi, Wiremu Nehua, Erana Nehua, John Lanigan	Pukepoto	Whangarei.
6	Te Kawana	Pipiwaharua	Whangarei.
7	Wiki Te Pirihiri	Hurupaki	Whangarei.
8	Hone Rakete, Te Hira Taurua, Pomare Kingi, Rikihana Takurua	Hurupaki Nama 1	Whangarei.

Nama	Ko nga ingoa o nga tangata i tono kia wahia te whenua.	Te ingoa o te whenua i tonoa kia roherohea.	Te Takiwa.
9	Perepe Nihi, Rivi 'Pai-kawa	Te Maruata ..	Whangarei.
10	Te Keepa Rata ..	Kopuawaiwaha	Whangarei.
11	Te Keepa Rata ..	Kopuawai waha Nama	Whangarei.

He Panuitanga i raro i te Tekiona tua-whitu o te "Ture Whakatikatika 1888, i te Ture, Kooti Whenua Maori, 1886."

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 24, 1889.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai kei te nohoanga o te Kooti ki Whangarei, a te 12° nga ra o Oketopa, 1889, me nga ra i muri iho, ka whakawakia ka uiua hoki te tikaanga o te tono a te Minita mo te Taha Maori kia rapua te paanga, mehemea ia e whai paanga ana te Kuini ki te poraka whenua e mau nei te ingoa i raro nei.

NA TE HAMANA, Kai Rehita.

Nama	Te ingoa o te Poraka.	Te Takiwa.	Nga rohe.
1	Pipiwahararoa ..	Whangarei ..	Kei te mapi.

— TURE WHAKAPUMAU TAKE TIKA, 1886. —

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana, Hepetema 24, 1889.

NOTEMEA kua tukua mai he tono i raro i te Tekiona 2 o te "Ture Whakapumau Take Tika, 1886," e etahi tangata Maori, e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuatahi o te Kupu Apiti e mau nei i raro iho nei, e mea ana e whai paanga ana ratou ki etahi whenua e mau nei nga ingoa i te rarangi tuarua ko te takiwa kei te rarangi tuatoru.

Na he panuitanga tenei kia mohiotia ai, hei a tetahi tuunga o te Kooti ka timata ki Whangarei, a te 12 o nga ra o Oketopa, 1889, ka rapua e te Kooti Whenua Maori, te ahua o nga take ki ana whenua, ki etahi tikanga tiaki ranei o pa ana ki ana whenua, kia puta hoki he kupu whakatauri mo ana tono. Ko nga tangata katoa, ahakoa tangata Maori, Pakeha ranei, e whai take ana o whai paanga ana ranei ki ana whenua, me haere ki taua Kooti.

NA TE HAMANA, Kai Rehita.

KUPU APITI.

Nama	Ko nga ingoa o nga Kaitono e ki ana he take tika ta ratou.	Ko nga ingoa o nga Whenua.	Te Takiwa.
1	Hone Mohi Tawhai, Peita Wharetohunga, Tahere Pororua, Maraea Pororua, Kaamira, Haaki Kopa, me etahi atu	Hora hora Nama 1	Ngunguru.
2	Hone Mohi Tawhai, Peita Wharetohunga, Tahere Pororua, Maraea Pororua, Kaamira, Haaki Kopa, me etahi atu	Pukepoto ..	Ngunguru.
3	Hone Mohi Tawhai, Peita Wharetohunga, Tahere Pororua, Maraea Pororua, Kaamira, Haaki Kopa, me etahi atu	Te Whakapae	Ngunguru.
4	Haora Araka, Huina Tito, Henare Wharara Toka	Maungata-pere	Whangarei.

Tari Maori, Poneke, Oketopa 2, 1889.

HE whakaatu tenei i raro i nga tikanga o "Te Ture Komiti Maori, 1883," kia mohiotia ai kua tu nga tangata e mau nei o ratou ingoa i raro iho nei, hei mema mo te Komiti mo te Takiwa Komiti Maori o Haaki Pei.

NA TE MITTEREHANA, E. MITCHELSON, Minita mo te Taha Maori.

William Muhunga Broughton, Henare Matua, Rupuha Te Ngairo, Pene Te Uamairangi, Ihaia Hutana, Hori Kapiha, Mohi Te Atahikoia, Pohuka Hapuku, Crupene Pubara, Purakau Maika, Wiremu Hoera Rautu.

PANUITANGA.

TE MAKARINI Scholarships.

Poneke, Akuhata 26, 1889.

ETORU nga *Scholarship* e tukua ana i ia tau i te Karete Maori i Te Aute, Haaki Pei, ki nga tamariki Maori i puta ake to ratou matauranga i te etahi, e £35 e puta ana i te tau ki ia tamaiti, a e rua hoki tau e puta ana ka mutu. Kotahi o ana *Scholarships* e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa kua haere i tenei ra i tenei ra, ki te Kura Maori mo te tau i mua atu o tenei, i iti iho hoki nga tau i te tekau ma ono tau i te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo tenei uiuinga matauranga; ko era atu *Scholarships* e rua e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa kua haere i tenei ra i tenei ra ki te Kura Kainga Maori mo nga marama tekau-ma-rua i mua atu o tenei, i iti iho hoki nga tau i te tekau-ma-rima i te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo tenei uiuinga matauranga.

Ko enei *Scholarships*, he mea tuku i raro i nga tikanga kua whakatakotoria e nga Kai tiaki o nga moni mo te Makarini *Scholarships*, kua oti te whakaatu ki roto ki "Nga Kupu Tohutohu mo nga Kura Maori, 1886," i raro hoki i nga tikanga o nga whakaritenga whakamutunga i tukua atu ki nga kai-whakaako katoa i te marama o Mei, o tenei tau ano. Ka tu te uiuinga matauranga ki nga wahie e mohiotia ana e pai ana hei haerenga atu mo nga tamariki, a te 16 me te 17 o nga ra o Tihema, 1889.

Ko nga tamariki e mea ana kia uiua ta ratou matauranga, me tuku pukapuka atu ki te Kai titiro Kura, i te Tari o nga Kura i Poneke, whakaatu i te ratou hiahia kia haero tau ratou ki te uiuinga matauranga, me tuku atu ranei ki te Kai-whakaako o ta ratou Kura, mana e tuku mai. Ko taua whakaaturanga me tuku mai i roto i te meera i mua atu o te 31 o nga ra o Oketopa, e haere ake nei.

Ko nga kape o nga pukapuka whakaatu i nga tikanga kua whakatakotoria e nga Kai-tiaki me te ahua o te pukapuka e meingatia ana kia tuhia e te tamaiti e mea ana kia uiua bona matauranga, kei nga Kai-whakaako o nga Kura Maori, nga Kura nohoanga tamariki, nga Hekeretari o nga Kura Pouta, me te Hekeretari o nga Kura e takoto ana, a me tono atu ki a ratou.

NA TE POPI, JAMES H. POPE, Kai-titiro i nga Kura Maori.

PANUITANGA.

HE whakaatu tenei kia mohiotia ai kua oti nga "Ture Whenua Maori" o te Paremete o tenei tau te perahi ki te reo Maori ki te reo Pakeha, a kua oti ana reo e rua te whakarapopoto ki roto ki te pukapuka kotahi. Ko te utu kotahi hereni mo te pukapuka kotahi. Ko nga ingoa enei o nga Ture kei roto i taua pukapuka:

- "Te Ture whakakore i te Ture Reidi Whenua Karama, Whenua Maori."
- "Te Ture Whenua Maori."
- "Te Ture Whakatikatika i te Ture Kooti Whenua Maori, 1886."
- "Te Ture Whakatikatika 1888 i te Ture Arai mo te Hoko tahue i nga Whenua Maori."
- "Te Ture Whakahaere i nga Whenua Tuturu o nga Maori."
- "Te Ture mo Mokau-Mohakatino."
- "Te Ture Whakaritenga, Whakaatanga Take Maori."
- "Te Ture Kuaati mo nga Hawhe-Kaihe o te Waipounamu," me nga
- "Te Ture Whenua Maori o te tau 1886," ko taua utu ano, ara

kotahi hereni, a ka tukua atu nga pukapuka o ana Ture i roto i te meera ki nga kainga o nga tangata e tono mai ana kia tukua atu etahi ma ratou iua tae mai te moni utu e tika ana, me tuku pane kumi mai, noti o te poutapeta ranei te tukua ana roto i te meera.

NA HORI TITIPERE.

Tari Perahi Pukapuka, Poneke, Oketopa 30, 1888.

He panuitanga toni i nga tikanga o nga Ota o te Kaunihera o Te Kawana i whakaputaina i runga i nga ritenga o "Te Ture Whenua Maori, 1888," ana i nga here e mau ana inaianei i runga i nga whenua e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei.

Te Ra i Whakaputaina ai te Ota o te Kaunihera.	Nga Tikanga o te Tiiti, Pukapuka ranei i mau ra ana here i roto.	Te Whakaaturanga o te Whenua.
Hepetema 24, 1889	<p>Karaua karaati Nama 16030, kei te 185 o nga wharangi o Pukapuka A83, i whakaputaina ki a Hori Winiata Nopera, Utakura Te Hakuene me Arapeta Paiura i te 23 o nga ra o Nowema, 1871, a i mau enei kupu here ki roto, ara:—</p> <p>E kore e taea te hoko te reti mo te wa roa atu i nga tau e rua-tekau-ma-tahi, te mokete ranei; engari me matua whakaae e Te Kawana katahi ka tika.</p>	<p>Tera pihi whenua katoa i te Takiwa o Kaipara, i te Takiwa Porowinitanga o Akarana, e 93 eka i roto, e mohiotia ana te ingoa, ko Motutara, Kaipara.</p>
Hepetema 24, 1889	<p>Karaua karaati Nama 21005, A103 te 223 o nga wharangi, i whakaputaina i te 8 o nga ra o Hepetema, 1881, ki a Rima Mokena, Eta Mokena, Uare Renata, Raima Te Hemoata me Te Heinga Tawhata, a i mau enei kupu here ki roto, ara:—</p> <p>E kore e taea te hoko, te reti te mokete ranei, engari me matua whakaae e Te Kawana katahi ka tika.</p>	<p>Tena pihi whenua katoa i te Takiwa o Te Aroha, e 340 nga eka i roto, e mohiotia ana te ingoa ko, Tekiona 15, Poraka IX., i te Takiwa Ruri o Te Aroha.</p>
Hepetema 24, 1889	<p>He Tiwhikete kei te 30 o nga wharangi o Pukapuka A1, i whakaputaina e Te Kai Rehita o te Takiwa, i te 27 o nga ra o Hune, 1882, ki a Erueti Wetea raua ko Maunai Tautopaea, a i mau enei kupu here ki roto, ara:—</p> <p>E kore e taea te hoko te reti te mokete ranei mo te wa roa atu i te rua-tekau-ma-tahi tau, engari me matua whakaae e Te Kawana katahi ka tika.</p>	<p>Tera pihi whenua katoa i te Takiwa o Te Aroha, 10 nei nga eka i roto, e mohiotia ana te ingoa, ko Tekiona 16, Poraka V., i Te Aroha.</p>
Hepetema 24, 1889	<p>He Tiwhikete kei te 78 o nga wharangi o Pukapuka A4, i whakaputaina i te 29 o nga ra o Nowema, 1882, ki a Rima Mokena, Mokena Hou, Akuhata Mokena, Rewi Mokena, Eta Mokena, Hori Renata, Raima Te Hemoata me Te Heinga Tawhata, a i mau enei kupu here ki roto, ara:—</p> <p>E kore e taea te hoko te reti te mokete ranei mo te wa roa atu i te 21 tau, engari me matua whakaae e Te Kawana katahi ka tika.</p>	<p>Tera pihi whenua katoa i te Takiwa o Te Aroha, e 400 nga eka i roto, e mohiotia ana te ingoa, ko Tekiona 48, Poraka XII., me Tekiona 70, Poraka II., i te Takiwa Ruri o Te Aroha.</p>
Hepetema 24, 1889	<p>He Tiwhikete kei te 101 o nga wharangi o Pukapuka 54, i whakaputaina e Te Kai Rehita o Te Takiwa Rehitatanga Whenua o Akarana, i te 15 o nga ra o Hune, 1889, ki a Erueti Ngapoki: Te Tiwhikete hoki kei te 104 o nga wharangi o Pukapuka 54 i whakaputaina e Te Kai Rehita o Te Takiwa Rehitatanga Whenua o Akarana, i te 15 o nga ra o Hune, 1889, ki a Pokai, Pereki: Te Tiwhikete hoki kei te 102 o nga wharangi o Pukapuka 54 i whakaputaina e Te Kai Rehita o te Takiwa Rehitatanga Whenua o Akarana, i te 15 o nga ra o Hune, 1889, ki a Taupo Waitai, a i mau enei kupu here ki roto ki ia o ana Tiwhikete, ara:—</p> <p>E kore e taea te hoko te reti te mokete ranei mo te wa roa atu i te rua-tekau-ma-tahi tau, engari me matua whakaae e Te Kawana katahi ka tika.</p>	<p>Era pihi whenua katoa i te Takiwa Porowinitanga o Akarana, e 35 eka o tetahi, 10 eka o tetahi, 10 eka o tetahi, e mohiotia ana nga ingoa, ko:</p> <p>Rota 5, i Tekiona 28, Poraka V., i te Takiwa Ruri o Te Aroha;</p> <p>Rota 3, i Tekiona 23, Poraka V., i te Takiwa Ruri o Te Aroha;</p> <p>Rota 4, i Tekiona 23, Poraka V., i te Takiwa Ruri o Te Aroha.</p>

I taja i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni e GEORGE DINSBURY, Kai-ta o te Kawanatanga, Poneke.